

ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проаналізовано показники якості транспортного забезпечення, виявлено можливі проблеми, які виникають при перевезенні вантажів, та шляхи їх вирішення

Ключові слова: транспортна діяльність, логістична система, транспортне забезпечення, перевезення вантажів.

Abstract

The indicators of transport quality are analyzed, the possible problems that arise during the transportation of goods and the ways to solve them are identified.

Keywords: transport activity, logistics system, transport support, cargo transportation.

Вступ

Транспортна логістика - це система з організації доставки, а саме переміщення будь-яких матеріальних предметів або речовин з однієї точки в іншу за оптимальним маршрутом. Вона є одним з основоположних напрямів науки про управління інформаційними і матеріальними потоками у процесі руху товарів. Оптимальним вважається той маршрут, по якому можливо доставити логістичний об'єкт в найкоротші терміни (або передбачені терміни) з мінімальними витратами, а також з мінімальною шкодою для об'єкта доставки.

При цьому транспортування у підприємстві проявляється в двох аспектах: внутрішньому (пов'язано з незначними відстанями переміщення, переважно в системі виробничої логістики) і зовнішньому (здійснюється на далекі відстані між різними організаціями або віддаленими підрозділами одного підприємства, переважно в системі логістики постачання та розподілу).

Транспортно-логістична діяльність підприємств забезпечує динаміку матеріалопотоків у процесі виробництва продукції для споживачів.

Результати дослідження

Специфікою транспортної логістики є використання різних видів транспорту і перевезення різного класу вантажів. До того ж планування транспортних робіт значною мірою залежить від інших виробничих факторів підприємства. Так, відстані внутрішньогосподарських перевезень прямо пропорційно залежать від площі підприємств.

Транспортна логістика повинна базуватися на залученні до цього процесу обслуговуючих кооперативів, які на основі маркетинго-логістичного підходу мають зменшити транспортну складову в собівартості, використовуючи для перевезень інші види транспорту. Це дасть можливість доступу не тільки на місцеві оптові ринки, а й на аналогічні ринки інших регіонів та держав. Предметом для подальших досліджень транспортної логістики є розробка ефективних методів та інструментів для підприємств з урахуванням принципів «зеленої» логістики. Особливістю впровадження «зеленої» транспортної логістики на даному етапі є здійснення цього процесу в межах великих підприємств, для яких ключовим стимулом виступає зменшення витрат за рахунок використання дешевших енергоносіїв, не відмовляючись від можливості сформувати соціально відповідальний імідж організації. При цьому слід зазначити, що впровадження новітніх логістичних концепцій у малих і дрібних підприємствах гальмується обмеженим фінансовим ресурсом та високими витратами на фоні тривалого періоду окупності.

Будучи галуззю матеріального виробництва (рис. 1), транспорт має свою продукцію – це сам процес переміщення, який характеризується низкою істотних особливостей.

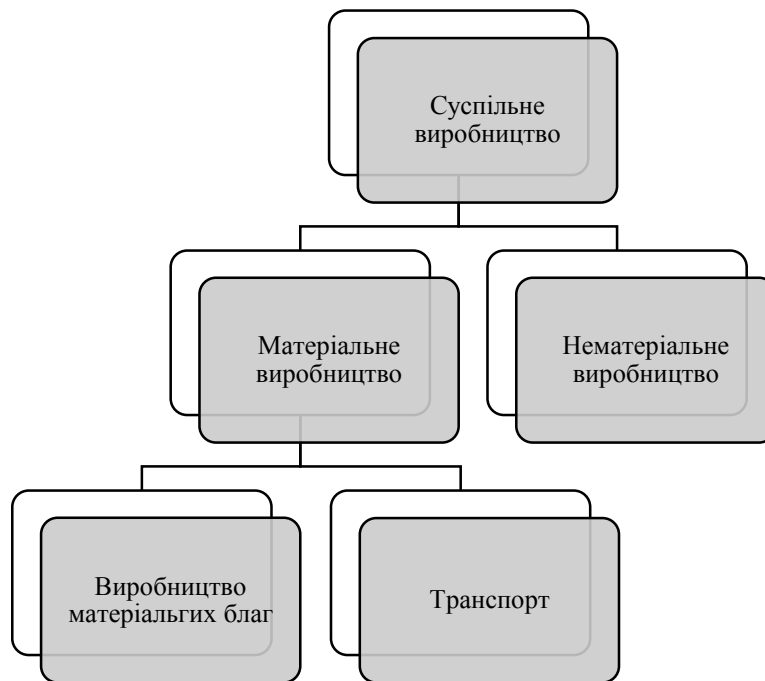


Рис. 1. Місце транспорту в системі суспільного виробництва [2]

Транспорт має свої специфічні особливості, які відрізняють його від інших галузей економіки, зокрема:

- транспорт не є виробником продукції;
- транспортна продукція не має матеріального характеру;
- у структурі транспортних витрат витрати на ПММ і амортизацію перевищують 50-60%;
- використовується в усіх галузях економіки;

У логістиці підприємств транспорт використовується в закупівельній, виробничій та збутовій діяльності, відповідно і вантажоперевезення поділяються на групи:

- позагосподарські – транспортування вантажів за межами господарства;
- внутрішньогосподарські - транспортування в межах території підприємства;
- внутрішньосадибні - перевезення вантажів у межах одного підрозділу підприємства

транспортування.

Нині транспортний сектор України – це значний і важливий сегмент для економіки країни, тому що ефективна та злагоджена робота цілої транспортної системи являється рухомою силою для загального розвитку країни.

Проте, існуюча конкуренція на ринку транспортних послуг потребує все нових підходів до розвитку транспортних відносин, створення нових технологій та підвищення якості послуг. Відсутність централізованого управління не дає можливості для комплексного розвитку всіх видів транспорту, а також складського, термінального та інших видів господарства. В умовах європейської інтеграції найбільш ефективний напрям розвитку транспортного сектору України може бути реалізований шляхом формування транспортно-логістичної системи країни, яка забезпечує взаємодію всіх учасників транспортно-розподільного процесу в організаційно-економічному, технічному, технологічному та інформаційному аспектах під час руху вантажних потоків, а також дає змогу зайняти конкурентоспроможні позиції на міжнародних ринках транспортнологістичних послуг.

В умовах ринкової економіки головною метою діяльності підприємства є мінімізація витрат та отримання максимальної вигоди. І якщо скорочення витрат клієнтів-користувачів транспортних послуг очевидно виражається в зменшенні транспортної складової в ціні продукції, раціоналізації використання перевізних ресурсів партнерів, що забезпечують доставку вантажів, в отриманні транспортними підприємствами додаткових доходів, то однією з найважливіших цілей застосування логістики є отримання комерційної вигоди за рахунок розробки та організації оптимальних схем доставки вантажів усіма видами транспорту.

Для транспортної системи будь-якої держави активна участь у глобалізації ринку транспортних послуг означає:

- лібералізацію усіх сфер транспортної діяльності, відмову від державного регулювання, що спричинюється, отже, до зростання конкуренції;
- уніфікацію і універсалізацію транспортних засобів, технологій, технічних вимог, активний розвиток і модернізацію транспортної інфраструктури;
- зростання транспарентності ринку транспортних послуг, зростання інформаційної відкритості (зокрема фінансову інформацію), підпорядкування діяльності транспортних компаній вимогам закону і міжнародних угод.

Пріоритетним напрямком у стратегіях розвитку перевізників являється направлення на логістичну стратегію як загальної (корпоративної) стратегії. Ринок транспортних послуг набуває більш широкого значення, як ринок логістичних послуг (транспортних, експедиційних, страхувальних, пакувальних, складських, інформаційних тощо), при цьому окремі перевізники об'єднуються в логістичні організації.

Виділяють транспорт: загального користування (магістральний), який включає в себе залізничний транспорт, водний транспорт (морський і річковий), автомобільний, повітряний транспорт і транспорт трубопровідний, та задовольняє потреби всіх галузей народного господарства і населення у перевезеннях вантажів та пасажирів; внутрішньовиробничий транспорт, що відноситься до виробничих підприємств, як одна з частин підприємства.

На сьогоднішній день сформувалося три галузі логістики: виробнича логістика (мікрологістика), транспортна логістика, логістика руху товарів (макрологістика). Вивченням організації переміщення вантажів транспортом не загального користування, закупівель і розподілу займається внутрішньовиробнича логістика. Транспортна логістика являє собою процес управління вантажопотоками (пасажиропотоками) і супутніми потоками (інформаційними, фінансовими, сервісними, матеріальними та ін.). Функції логістики не починаються на станції відправлення і не закінчуються на станції призначення. Вони починаються з визначення пропозиції, необхідної для освоєння заданих обсягів перевезень, і продовжуються на всіх етапах обслуговування вантажів. На сьогодні в рамках транспортної логістики науковці виділяють два основних напрями її діяльності: логістика вантажних перевезень і логістика пасажирських перевезень. Можливі проблеми перевезень продукції підприємств та шляхи їх вирішення наведені у таблиці 1.

Таблиця 1. Можливі проблеми, які виникають при перевезенні вантажів, та шляхи їх вирішення [1]

Проблеми	Шляхи їх вирішення
Стихійні лиха: затоплення, пожежа, мороз, шторм, ураган, зсуви ґрунту, статична електрика	Довгострокове страхування
Перехід кваліфікованих працівників на іншу роботу	Довгострокове страхування
Вандалізм, злочинство, порушення довіри	Середньострокове страхування
Технічно більш складні перевезення, ніж передбачалося	Комплексний попередній аналіз технічних характеристик перевезень
Перевезення негативно впливають на навколишнє середовище	Використання додаткових заходів безпеки під час перевезень
Інфляція та інші економічні явища, які впливають на економічну ситуацію	Підвищена уважність під час підготовчих робіт
Перевезення вантажів широкої номенклатури, призначених для задоволення потреб більшої кількості споживачів, ураховуючи ринкові умови, рівень попиту та його постійні коливання	Використання великої кількості збірних маршрутів за допомогою автомобільного транспорту, облік великої кількості технологічних обмежень та обробки вихідної інформації

Ряд серйозних технічних обмежень під час малопартійних перевезень у транспортних системах великих та середніх міст	Ретельний аналіз великих масивів даних щодо формування оптимального маршруту
Необхідність виконання жорстких вимог клієнтів щодо часу та строків доставки збірних вантажів	Залучення до перевезень додаткового рухомого складу, формування оптимального маршруту
Істотна нерівномірність перевезень за днями тижня і за місяцями року, що викликана коливаннями попиту	Залучення до перевезень додаткового рухомого складу меншої вантажопідйомності, формування оптимального маршруту
Пошкодження вантажу у процесі перевантаження з одного виду транспорту на інший	Короткострокове страхування вантажу
Виявлення під час завантаження браку, нестачі, пересортиці, пошкоджень вантажу	Встановлення винуватців, ліквідація невідповідностей
Перевезення нестандартних вантажів	За необхідності оренда спеціалізованого транспорту, формування оптимального маршруту
Перевезення спецтехніки	Формування оптимального маршруту, оренда низькорамного обладнання, напівпричепів, ваговозів різних габаритів, оренда спеціальних тягачів із трьома задніми осями
Віддаленість замовників від автотранспортних підприємств	Періодичне проведення часового і географічного аналізу розподілу матеріального потоку, визначення хронометражу для розрахунку середнього часу на здійснення операції

Дані таблиці свідчать про те, що для вирішення проблем, що виникають, необхідна розробка комплексної системи із забезпечення автотранспортних підприємств єдиною обліковою методикою з метою управління витратами і більш швидкого вирішення всіх виникаючих проблем, пов'язаних із перевезенням вантажів. Переходячи від вибору методу дослідження до формування системотехнічної моделі транспортних комплексів, необхідно розробити таку систему, відповідно до якої однією із взаємодіючих підсистем є транспортні потоки, іншою підсистемою – автопарк підприємства, транспортні засоби якого можна здавати в оренду [3].

Висновки

Кожне підприємство, як складна економічна система, володіє потенціалом, який можна сформуванати, проаналізувати, оцінити та управляти ним. Тепер, в умовах затяжної кризи, нестабільного зовнішнього середовища, змінного законодавства, зокрема податкового, необхідно вміло використовувати потенціал підприємства як з метою збереження своїх позицій на ринку, так і для розвитку в майбутньому.

Отже, для будь-якого підприємства вкрай необхідним є своєчасний аналіз логістичного потенціалу, управління його розвитком та використання наявних можливостей у процесі розробки логістичної стратегії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Удосконалення транспортної діяльності як складової логістичної системи підприємства. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3216>.
2. Сутність і завдання транспортної логістики. URL: https://pidru4niki.com/18800413/ekonomika/transportna_logistika
3. Оцінка логістичного потенціалу підприємства. URL: <http://global-national.in.ua/archive/13-2016/50.pdf>

Оксана Владиславівна Безсмертна - канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, e-mail: bezsmertnaoksana@gmail.com

Маценко Андрій Віталійович - студент групи П-176, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, e-mail:

Oksana V. Bezsmertna - Cand. Sc. (Econ.), Assistant Professor, Assistant Professor of the Department of Entrepreneurship, Logistics and Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia

Andriy V. Matsenko - student of the Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia